

REPUBLIKA HRVATSKA

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI ANTIKORUPCIJSKIH MJERA
U PODRUČJU ODGOVORNOSTI AGENCIJE ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA**

Zagreb, lipanj 2011.

SAŽETAK

Rad Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: Agencija ili AZTN) usmjeren je na aktivnosti kojima ona, sukladno svojim zakonskim ovlastima i raspoloživim ljudskim i materijalnim resursima, nadzire ponašanje poduzetnika i države na tržištu. Drugim riječima, uloga Agencije je dvojaka. S jedne strane njezina je zadaća onemogućiti ponašanje poduzetnika kojim se ograničava tržišno natjecanje, a s druge strane utjecati na odluke državnih tijela o dodjeli državnih potpora, što također dovodi do neravnopravnosti poduzetnika na tržištu. Spomenute zadaće Agencije uređene su Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja ("Narodne novine", 79/2009) i Zakonom o državnim potporama ("Narodne novine", 140/2005). Pritom valja naglasiti kako je Agencija osnovana odlukom Hrvatskog sabora 1995., a sukladno Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja ona je pravna osoba s javnim ovlastima koja samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti utvrđenih ovim Zakonom i Zakonom o državnim potporama te za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru. Kroz izvješća o radu i izvješća o državnim potporama, Agencija redovito jednom godišnje izvješćuje Hrvatski sabor o svom radu.

U 2010. godini stupio je na snagu i treći po redu, odnosno danas važeći Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, koji je donesen:

- radi daljnjeg usklađivanja sustava zaštite tržišnog natjecanja sa sustavom koji vrijedi u EU odnosno s pravnom stečevinom EU (*acquis*),
- uvođenja instrumenata i mjera kojima se stvaraju pretpostavke za učinkovitiju i djelotvorniju provedbu Zakona u praksi, te
- ispunjenja jednog od ključnih uvjeta za okončanje pregovora o stjecanju članstva u EU u području zaštite tržišnog natjecanja (Poglavlje 8. pregovora).

Najvažnija novost ovog Zakona sadržana je u odredbama koje Agenciji u nadležnost stavljaju izricanje upravno - kaznenih mjera za povrede Zakona, koje ona utvrdi u postupku narušavanja, ograničavanja ili sprječavanja tržišnog natjecanja. Tim se odredbama ujedno jača i preventivni učinak Agencije.

Uz rad na predmetima iz svoga djelokruga, tijekom 2010. Agencija je aktivno sudjelovala u pregovorima za zatvaranje poglavlja 8. Tržišno natjecanje. Ispunjavajući mjerila za zatvaranje poglavlja, surađivala je s državnim i pravosudnim tijelima u Hrvatskoj te je nastavila s provedbom EU projekata i međunarodnim aktivnostima.

UVOD

U 2010. Agencija je riješila 323 predmeta iz područja zaštite tržišnog natjecanja i kontrole državnih potpora. Upravni sud Republike Hrvatske u 2010. je donio ukupno 19 odluka po tužbama protiv odluka Agencije, a sve su one u cijelosti potvrdile rješenja ili zaključke Agencije ili su odbačene. I Ustavni sud Republike Hrvatske u svojim je odlukama iz 2008. i 2010. godine u cijelosti potvrdio zakonitost i ustavnost odluka Agencije odbivši ustavne tužbe podnesene protiv presuda Upravnog suda Republike Hrvatske kojima su potvrđena rješenja Agencije¹.

Pored aktivnosti usmjerenih na provedbu spomenutih zakona, Agencija je tijekom 2010. godine izradila i niz prijedloga uređaba kojima se hrvatski pravni okvir za zaštitu tržišnog natjecanja usklađuje s pravnom stečevinom EU (*acquis*), a koje je nakon stupanja na snagu novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja bilo potrebno dostaviti Vladi Republike Hrvatske na usvajanje. Posebno treba istaknuti dvije uredbе, i to Uredbu o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere² i Uredbu o kriterijima za oslobađanje ili umanjenje upravno-kaznene mjere³, kojima se propisuju detaljni kriteriji koje Agencija primjenjuje prilikom izricanja kazni za povrede Zakona odnosno kriteriji koji će se primjenjivati u slučaju poduzetnika koji Agenciji prvi otkriju postojanje kartelnih sporazuma kao najtežih povreda propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, odnosno dostave joj podatke, činjenice i dokaze koji joj omogućuju pokretanje postupka ili utvrđivanje postojanja i sankcioniranje kartela odnosno zabranjenog sporazuma između izravnih konkurenata koji djeluju na istom mjerodavnom tržištu.

Važan dio rada i aktivnosti Agencije u proteklih pet godina, a osobito u proteklom jednogodišnjem razdoblju, bilo je sudjelovanje u pregovorima za stjecanje članstva u EU u Poglavlju 8. Tržišno natjecanje, a koji se upravo u trenutku pisanja ovoga Izvješća privode kraju. Naime, ispunjavanje svih mjerila za zatvaranje pregovora u ovom poglavlju koja je EU zadala 30. lipnja 2010. godine zahtijeva izravno sudjelovanje i kontrolu od strane Agencije. Istodobno, značenje Agencije za uspješno okončanje pregovora u ovom Poglavlju, ali i u funkcioniranju zaštite tržišnog natjecanja u Hrvatskoj, ogleda se i u prvom mjerilu za zatvaranje pregovora u tom poglavlju. U njemu se navodi da se pregovori mogu zatvoriti samo ako je ispunjeno i mjerilo kojim *“Hrvatska nastavlja jačati administrativne kapacitete i pokazuje zadovoljavajući napredak u primjeni propisa o zaštiti tržišnog natjecanja”*.

Kako propisi o zaštiti tržišnog natjecanja, za čiju je provedbu nadležna ova Agencija, predstavljaju relativno novu granu prava u Hrvatskoj, tako su hrvatskoj javnosti ovlasti i nadležnosti Agencije još

¹ U predmetu pod poslovnim brojem: U-III-1410/2007 od 13. veljače 2008. („Narodne novine“, broj 25/2008) u kojem je ustavna tužba odbijena, a podnesena je protiv presude Upravnog suda RH, broj: Us-4832/2003-6 od 9. studenoga 2006., kojom je odbijena tužba P.Z. Auto d.o.o. iz Velike Gorice protiv rješenja Agencije, klasa: UP/I-030-02/2002-01/32 od 18. veljače 2003., a kojim je utvrđena zlouporaba vladajućeg položaja P.Z. Auta d.o.o. na tržištu distribucije osobnih vozila marke Volkswagen na teritoriju RH i u predmetu pod poslovnim brojem: U-III-4082/2010 od 17. veljače 2011. („Narodne novine“, 28/2011). kojim je odbijena ustavna tužba poduzetnika Tisak d.d. iz Zagreba protiv presude Upravnog suda RH, broj: Us-12775/2007-5 od 6. svibnja 2010., a kojom je potvrđeno rješenje Agencije, klase: UP/I-030-02/2005-01/43 od 15. listopada 2007., a kojim je utvrđeno da su poduzetnici Tisak d.d. i Distri-Press d.o.o. ograničili tržišno natjecanje zlouporabom zajedničkog vladajućeg položaja na tržištu trgovine općeinformativnim dnevnicima na veliko na teritoriju RH.

² „Narodne novine“, broj 129/2010

³ „Narodne novine“, broj 129/2010

uvijek nedovoljno poznate, odnosno potrebno je vremena kako bi ova složena materija postala razumljiva i prihvaćena od strane svih dionika. To u praksi rađa ili prevelika očekivanja u pogledu angažmana Agencije ili pak uzrokuje ignoriranje njezinih ovlasti i pogrešno tumačenje odredaba Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja. Već sam naziv Agencije implicira da je ona nadležna za sve aktivnosti koje se događaju na tržištu pa joj se često obraćaju poduzetnici i građani u slučajevima kada svoje probleme ne mogu riješiti s nadležnim tijelima državne i lokalne uprave i samouprave. Agencija je iz tih razloga uvela praksu da u takvim slučajevima daje svoja mišljenja i inicijative za promjenu propisa, kao što su, primjerice, one u slučaju auto taxi prijevoza u Gradu Zagrebu, sustavu odvjetničkih pristojbi, problema istarskih građana s Istarskim vodovodom itd.⁴

Agencija ulaže velike napore u povećanje transparentnosti svog rada i upoznavanje široke javnosti sa svojim nadležnostima u čemu ima potporu i EU, koja financira projekte usmjerene upravo na jačanje prepoznatljivosti i uloge Agencije. Doprinos tome svakako će dati i novi Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja koji, osim što je unaprijedio odredbe iz bivšeg Zakona, sadrži i niz novih rješenja koja će pomoći poduzetnicima i drugim sudionicima na tržištu u identifikaciji onih njihovih aktivnosti na koje se stvarno odnose Zakon i ingerencije Agencije.

Kontrolu poslovanja Agencije obavlja Državni ured za reviziju, pa je tako u posljednjoj kontroli rada Agencije provedenoj u razdoblju od 1. prosinca 2008. do 18. veljače 2009., Državni ured za reviziju, već treći put zaredom izrazio bezuvjetno mišljenje o godišnjem poslovanju i raspolaganju državnom imovinom.

Ni inspekcija EK za provjeru korištenja opreme nabavljene sredstvima EU projekata u Agenciji nije pronašla nikakve nepravilnosti. Naime, u rujnu 2009. Delegacija EU je u Agenciji obavila redovitu „provjeru na licu mjesta“, tj. pregled opreme nabavljene tijekom 2007. i 2008. godine u okviru projekta PHARE 2005. Ustanovljeno je da je sva oprema (računala i računalna oprema, serveri, telefoni i telefonska centrala) u uporabi te da odgovara inventurnom popisu.

O povjerenju u rad Agencije i izvan granica Hrvatske govori i podatak da je od 2003. godine u Agenciji provedeno **8 projekata CARDS, PHARE i IPA**, kao i dva projekta koji se odnose na restrukturiranje hrvatske brodogradnje. Ukupno je u okviru ovih projekata Agencija financirana od strane EU s oko **sedam milijuna eura odnosno 51 milijuna kuna**.

Sukladno Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja i Zakonu o državnim potporama Agencija redovito izvješćuje Hrvatski sabor, ali i širu javnost o svom radu kroz Godišnje izvješće o radu i Izvješće o državnim potporama.

Istodobno, Agencija je uspostavila sustav kojim se osigurava puna primjena Zakona o pravu na pristup informacijama.

Neovisno i nepristrano djelovanje Agencije njezini su temeljni postulati. To, međutim, ne znači da je zatvorena cjelina, izolirana od stvarnosti i neosjetljiva na okruženje i promjene koje se u njemu zbivaju. Baš naprotiv – podigla je svoje standarde otvorenosti i suradnje s ostalim državnim institucijama i neovisnim regulatorima, pravosudnim tijelima RH (Državno odvjetništvo RH),

⁴ Očitovanje Agencije, klase: 031-02/10-01/011 od 30. prosinca 2010. upućeno Državnom inspektoratu, PJ Rijeka i Uredu pučkog pravobranitelja vezano uz Zaključak Grada Poreča o davanju suglasnosti na Odluku o prodajnoj cijeni vode i usluga i Odluku o prodajnoj cijeni vode i usluga Istarskog vodovoda d.o.o.

pojedinačnim poduzetnicima i njihovim udruženjima. Sustavno promiče kulturu tržišnog natjecanja i među akademskom zajednicom, posebice u suradnji s ekonomskim i pravnim fakultetima diljem Hrvatske. Široj javnosti Agencija je uvijek otvorena putem svoje internetske stranice na kojoj, među ostalim, u cijelosti objavljuje sve svoje odluke i odluke Upravnog suda RH. U približavanju materije prava konkurencije stručnoj i ostaloj javnosti u 2010. je učinjen još jedan važan korak- Agencija je osnovala vlastitu biblioteku. Biblioteka je otvorena i za vanjske korisnike, a opskrbljena je stručnom literaturom, publikacijama i stručnim časopisima s ovog područja najboljih europskih i svjetskih autora i izdavača.

DJELOKRUG I USTROJSTVO AGENCIJE

1. Djelokrug Agencije

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja obavlja poslove zaštite tržišnog natjecanja sukladno **Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja** i **Zakonu o državnim potporama**. Također, poslovi Agencije u svezi kontrole koncentracija na području medija propisani su Zakonom o medijima i Zakonom o elektroničkim medijima. Nadalje, Agencija je dužna provoditi obveze koje su preuzete člankom 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja su propisana pravila i sustav mjera za zaštitu tržišnog natjecanja, ustrojstvo Agencije te djelokrug Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja kao i zadaće stručne službe Agencije.

Spomenuti se Zakon primjenjuje na sve oblike sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja na teritoriju Republike Hrvatske ili izvan njenog teritorija ako imaju učinak na području Republike Hrvatske. Budući da je ovaj Zakon opći propis o zaštiti tržišnog natjecanja, istim je propisano da se njegove odredbe ne primjenjuju ukoliko je nekim drugim, posebnim zakonom za pojedina tržišta drugačije određeno. Sukladno spomenutoj zakonskoj odredbi, Agencija je nadležna za provedbu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja na svim tržištima osim tržišta financijskih (bankarskih) usluga za koje nadležna Hrvatska narodna banka sukladno Zakonu o financijskim institucijama.

Sukladno Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja tri su ključne aktivnosti Agencije i to:

- kontrola sporazuma između poduzetnika,
- utvrđivanje i poduzimanje mjera protiv poduzetnika koji zloupotrebljavaju vladajući položaj,
- ocjena dopuštenosti koncentracija poduzetnika.

Istodobno, Agencija daje stručna mišljenja o sukladnosti sa Zakonom nacрта prijedloga zakona i drugih propisa, te o ostalim pitanjima od značaja za tržišno natjecanje.

Zakonom o državnim potporama uređeni su opći uvjeti i pravila odobravanja, nadzora provedbe i povrata državnih potpora, osim u području poljoprivrede i ribarstva. Sukladno Zakonu o državnim potporama Agencija odobrava i nadzire provedbu državnih potpora te nalaže povrat državnih potpora koje su dane ili korištene protivno propisima. Pritom Agencija obavlja slijedeće poslove:

- razmatra i ocjenjuje prijedloge državnih potpora te programe državnih potpora,
- nadzire provedbu i učinke dodijeljenih državnih potpora i nalaže njihov povrat,
- prikuplja, obrađuje i evidentira podatke o državnim potporama,
- vodi evidenciju o državnim potporama,
- surađuje s tijelima nadležnima za državne potpore u poljoprivredi i ribarstvu radi pripreme godišnjeg izvješća o potporama,
- podnosi godišnje izvješće o državnim potporama Hrvatskom saboru,
- surađuje s tijelima nadležnima za pripremu proračuna.

Odredbe Zakona propisuju da su državne potpore dodijeljene bez odobrenja Agencije nezakonite, te Agencija ima ovlast naložiti povrat iznosa tako dodijeljene državne potpore uvećan za iznos zakonske zatezne kamate počevši od dana početka korištenja potpore. U iznimno opravdanim slučajevima Agencija može donijeti naknadno odobrenje državne potpore ako utvrdi da je ta potpora sukladna odredbama ovog Zakona.

Pored spomenutih zakona, područje tržišnog natjecanja i državnih potpora u RH uređeno je nizom uredbi i odluka koje je donijela Vlada RH, a koje provodi Agencija. Istodobno, sukladno članku 70. stavku 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) pri obavljanju poslova Agencija je dužna na odgovarajući način primjenjivati kriterije koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Unije⁵. To znači da pri donošenju odluka iz svog djelokruga Agencija primjenjuje hrvatske propise, a u slučaju pravnih praznina ili dvojbi pri tumačenju hrvatskih propisa kao pomoćno sredstvo tumačenja hrvatskih propisa, na odgovarajući način koristi kriterije iz pravne stečevine EU (*acquis*), uključivo odluke Europske komisije, kao i odluke europskih sudova. Takvu primjenu prava svojim je odlukama potvrdio i Ustavni sud Republike Hrvatske⁶.

Svi propisi o tržišnom natjecanju, uključivo i oni o državnim potporama doneseni u RH objavljeni su u Narodnim novinama te na Internet stranici Agencije **www.aztn.hr**.

Na internet stranici Agencije objavljena je i pravna stečevina EU u prijevodu na hrvatski jezik, a s kojom su usklađeni propisi o tržišnom natjecanju.

Ti propisi čine okosnicu transparentnog, učinkovitijeg i boljeg sustava zaštite tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj.

⁵ Članak 70. stavak 2. SSP-a uređuje sljedeće: „Svako postupanje suprotno ovomu članku ocjenjivat će se na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Zajednici, posebice članaka 81., 82., 86. i 87. Ugovora o osnivanju Europske zajednice i instrumenta za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice.“

⁶ Odluke Ustavnog suda broj U-III-1410/2007 od 13. veljače 2008. ("Narodne novine", broj 25/2008) i broj: U-III-4082/2010 od 17. veljače 2011. ("Narodne novine", broj 28/2011)...

2. Ustrojstvo Agencije

Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja

Unutarnje ustrojstvo i način poslovanja kao i opći akti Agencije pobliže se uređuju Statutom, kojega potvrđuje Hrvatski sabor⁷. Sukladno Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja za ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa, na radnike Agencije i članove Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja primjenjuju se opći propisi o radu.

Radom Agencije upravlja Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja koje ima 5 članova koje imenuje i razrješava dužnosti Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Uvjeti za imenovanje i trajanje mandata članova Vijeća, za razrješnje predsjednika i članova, kao i djelokrug Vijeća uređeni su Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja. Članovi Vijeća su mr. sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag.iur., zamjenik predsjednice Vijeća, te Milivoj Maršić, dipl.oec, Vesna Patrlj, dipl.iur te dr.sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća. Predsjednik Vijeća, zamjenik predsjednika Vijeća i svi članovi Vijeća su zaposleni u Agenciji, a koeficijente za njihove plaće odredila je Vlada Republike Hrvatske⁸ Odlukom od 11. prosinca 2003. godine.

Predsjednik, zamjenik i članovi Vijeća dužnost obavljaju profesionalno, ne mogu biti državni dužnosnici, osobe koje obnašaju dužnost u tijelima političke stranke niti članovi uprava, nadzornih odbora te upravnih vijeća poduzetnika, ili biti članovi bilo kojih drugih oblika interesnih udruživanja, koji bi mogli dovesti do sukoba interesa. Vijeće u upravljanju Agencijom donosi odluke o svim općim i pojedinačnim aktima Agencije na sjednicama većinom od najmanje tri glasa, a član Vijeća ne može biti suzdržan.⁹

Stručna služba Agencije

Stručna služba Agencije, temeljem zakonskih ovlasti, obavlja upravne, stručne i administrativne poslove za potrebe Vijeća, odnosno vodi postupke u nadležnosti Agencije i priprema nacрте odluka, na temelju kojih Vijeće na sjednicama donosi konačne odluke. Odvojenost vođenja postupka i pripreme nacрте odluka od njihova donošenja od strane Vijeća, osiguravaju profesionalan i stručan pristup u vođenju svih postupaka u nadležnosti Agencije. Istodobno to predstavlja jamstvo transparentnosti i nepristranosti u odlučivanju o predmetima iz nadležnosti Agencije.

U 2010. godini u Agenciji je bilo zaposleno 50 djelatnika. Najveći broj zaposlenika, njih 41, izravno je vezan uz obavljanje poslova provedbe spomenutih zakona. Od tog broja, 32 je voditelja postupka (pravnici i ekonomisti), a 13 djelatnika obavlja administrativne, računovodstvene, kadrovske i opće poslove. Kvalifikacijska struktura pokazuje da je od 20 zaposlenih pravnika 19 imalo položen pravosudni ispit, devet djelatnika, uključivo i članove Vijeća, ima znanstveni stupanj doktora ili magistra znanosti, odnosno diploma MBA studija, dok troje zaposlenika ima položen revizorski ispit, Takva je kvalifikacijska struktura zaposlenika dodatno jamstvo profesionalnosti i stručnosti u vođenju postupaka i donošenju odluka u predmetima iz nadležnosti AZTN-a.

⁷ Važeći Statut Agencije Hrvatski sabor potvrdio je dana 11. veljače 2011. ("Narodne novine", broj 22/2011).

⁸ Odluka o izmjeni Odluke o utvrđivanju plaće ravnatelja ili drugih voditelja, njihovih zamjenika i pomoćnika kao i članova pravnih osoba kojih je osnivač država, klasa: 120-02/03-01/02, urbroj: 5030109-03-5 od 11 prosinca 2003.

⁹ Članak 31. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

Valja naglasiti kako je Agencija u svom Programu rada za razdoblje 2010. – 2011. istaknula da je sustavno stručno usavršavanje i dodatno obrazovanje zaposlenika Agencije uvjet uspješnog izvršavanja zadaća Agencije. Stoga Program rada, pored obrazovanja na visokoškolskim ustanovama u Republici Hrvatskoj, slanja na tromjesečnu edukaciju u Europsku komisiju, pohađanja seminara u zemlji i inozemstvu, te usavršavanja kroz „in house“ seminare i treninge kroz EU projekte, predviđa i provedbu stručnog usavršavanja u Agenciji sukladno Programu unutarnjeg usavršavanja (INTER-EDUKA). Program kao pravilo uvodi sustav stalnog i neprekidnog usavršavanja („svi radnici Agencije i članovi Vijeća su istodobno subjekt i objekt edukacije“), edukacija se provodi kroz dvotjedne dvosatne seminare i predavanja u Agenciji sukladno Planu usavršavanja, pri čemu je svaki zaposlenik dužan sudjelovati kako u pripremi teme i predavanja, tako i kao sudionik.

3. Proračun Agencije

Planirana sredstva za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije u Državnom proračunu za 2010. godinu iznosila su 18.451.422 kuna, od čega 13.158.730 kuna iz Državnog proračuna za redovne aktivnosti Agencije i 5.292.692 kuna iz sredstava pomoći EU za Projekte IPA 2007 i IPA 2008.

Ostvarena sredstva iznosila su ukupno 16.729.037 kuna, od čega se na redovne aktivnosti Agencije odnosi 12.734.822 kuna, a za Projekte pomoći EU 3.994.215 kuna.

Tablica 1. Proračun Agencije

		2010.		
		Planirano	Izvršeno	Postotak izvršenja
REDOVNE AKTIVNOSTI AGENCIJE		13.158.730,00	12.734.822,00	96,78%
	Zaštita tržišnog natjecanja i provođenje državnih potpora	13.039.730,00	12.616.274,00	96,75%
	Informatizacija Agencije	64.000,00	63.625,00	99,41%
	Opremanje Agencije	55.000,00	54.923,00	99,86%
PROJEKTI EU		5.292.692,00	3.994.215,00	75,47%
	IPA 2007 Provođenje politike tržišnog natjecanja i državnih potpora	4.626.279,00	3.329.765,00	71,98%
	IPA 2008 Podrška procesu privatizacije brodogradnje u RH	666.413,00	664.450,00	99,71%
UKUPNO:		18.451.422,00	16.729.037,00	90,67%

Izvor: AZTN

Agencija je u 2010. godini nastavila provedbu Plana štednje iz 2009. godine temeljem kojeg se primjenjuje disciplina i nadzor kojima je cilj osigurati nesmetano i učinkovito funkcioniranje odnosno izvršavanje zakonskih obveza Agencije, a uz maksimalnu štednju i racionalno korištenje materijala, opreme i sredstava.

Unatoč financijskim ograničenjima koja u određenoj mjeri limitiraju opseg aktivnosti Agencije vezanih uz misiju promicanja prava i politike zaštite tržišnog natjecanja, u Izvješćima o napretku, Europska komisija hrvatsku je Agenciju nazvala etabliranom („*respective*“) institucijom, kojoj je iz tih razloga, uoči članstva, prepušteno odlučivanje o najvažnijim pitanjima u ispunjavanju mjerila za završetak pregovora (ocjena planova restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta). Ipak, kao što je već spomenuto, EU ne propušta naglasiti važnost kontinuiranog jačanja administrativnih kapaciteta kako bi Agencija dodatno podizala standarde rada, ali i učinkovito izvršavala svoje ovlasti, što je također bilo jedno od mjerila za zatvaranje pregovora u Poglavlju 8. Tržišno natjecanje.

4. Nadzor nad radom i poslovanjem Agencije

Agencija za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru. Međutim, njezin rad prate i institucije EU sukladno odredbama SSP-a i zahtjevima pregovaračkog procesa hrvatskog ulaska u EU. Tako se u radnom dokumentu Europske komisije SEC (2010) 1326 – Izvješće o napretku Hrvatske 2010., Poglavlje 8.: Politika tržišnog natjecanja, koji obuhvaća razdoblje od početka listopada 2009. do kraja rujna 2010., navodi između ostalog:

„O značajnom napretku može se izvijestiti u području anti-trusta i kontrole koncentracija između poduzetnika. Novi Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja koji je donesen u lipnju 2009. stupio je na snagu 1. listopada 2010., a ovlašćuje hrvatsku Agenciju za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN) za izricanje kazni i provedbu tzv. pokajničkog programa i time jača preventivni učinak Agencije i njezinu provedbenu politiku, posebno u borbi protiv kartela. Kako bi se zaštitilo pravo na obranu, Zakonom se uvodi odredba kojom se Agencija obvezuje strankama dostaviti obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku. Sukladno Zakonu, kontrola odluka Agencije u nadležnosti je Upravnog suda Republike Hrvatske. **Potrebno je daljnje jačanje AZTN-a zbog proširenja zadaća koje proizlaze iz novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja**“.

Nadzor nad poslovanjem Agencije obavlja Državna revizija koja je u proteklih nekoliko obavljenih nadzora utvrdila kako je poslovanje Agencije sukladno propisima. U posljednjoj kontroli rada Agencije provedenoj u razdoblju od 1. prosinca 2008. do 18. veljače 2009., Državni ured za reviziju, treći put zaredom je izrazio **bezuovjetno** mišljenje o godišnjem poslovanju i raspolaganju državnom imovinom. Drugim riječima, Agencija je prema nalazima DUR-a, poslovala odgovorno i zakonito¹⁰.

U odnosu na nadzor nad poslovanjem Agencije treba spomenuti i redovitu provedbu interne revizije s obzirom na činjenicu kako je Agencija korisnik sredstava iz predpristupnih fondova EU. Naime, temeljem naloga Nacionalne dužnosnice za ovjeravanje od 24. prosinca 2009. te Akcijskog plana Središnje harmonizacijske jedinice od 2. veljače 2010. u svim tijelima korisnicima IPA programa, pa tako i u Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja, provedena je revizija pripremljenosti sustava za funkcioniranje bez prethodnih kontrola Delegacije EU. Ta je revizija preduvjet za dobivanje ovlasti za prošireno decentralizirano upravljanje EU sredstvima (EDIS), tj. za korištenje EU fondova u RH bez sudjelovanja Delegacije EU. Reviziju je tijekom ožujka proveo Odjel za unutarnju reviziju Ministarstva gospodarstva rada i poduzetništva temeljem sporazuma s Agencijom. Rezultat revizije bile su 24 preporuke, koje su se odnosile uglavnom na donošenje formalnih dokumenata i uspostavu procedura

¹⁰ Izvješće o poslovanju proračunskih korisnika nalazi se na web stranici Državne revizije www.revizija.hr

vezanih uz pripremu, provedbu i praćenje provedbe projekata, kako bi se zadovoljili akreditacijski kriteriji koji su bili predmet provjere. Temeljem preporuka revizije, Agencija je donijela niz internih akata, kao što su formalna imenovanja (jedinice za provedbu projekata, službenika za informiranje o projektnim aktivnostima, menadžera za rizike, povjerenika za etiku i sl.) i pisana uspostava određenih procedura (na pr. plan zaštite od požara, plan zapošljavanja u JPP i sl.).

I Delegacija EU u Agenciji je obavila i redovitu „provjeru na licu mjesta“, tj. pregled opreme nabavljene tijekom 2007. i 2008. godine u okviru projekta PHARE 2005. Ustanovljeno je da je sva oprema (računala i računalna oprema, serveri, telefoni i telefonska centrala) u uporabi te da odgovara inventurnom popisu. Utvrđeno je i da Agencija poštuje tzv. pravila o vidljivosti, označivši na dvojezičnim pločama da je dio opreme u Agenciji nabavljen sredstvima EU.

5. Pravna sigurnost stranaka u postupcima u nadležnosti Agencije

Jačanje pravne sigurnosti strankama i transparentnosti rada Agencije dodatno je poboljšano donošenjem novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja. To se osobito odnosi na dio kojim su povećane ovlasti Agencije u pogledu izricanja upravno – kaznenih mjera za povrede Zakona, a koje su i dodatno uređene Uredbom o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere te Uredbom o kriterijima za oslobođenje ili umanjeње upravno-kaznene mjere. Naime, upravo spomenute Uredbe omogućuju svim adresatima Zakona, predvidljivost u primjeni propisa odnosno omogućuju im da u slučaju kada je učinjena povreda Zakona, unaprijed i sa velikom sigurnošću procijene kako i na koji način će im Agencija utvrditi i izreći kaznu, čime se diskrecijsko pravo ove institucije u pogledu izricanja kazni svodi na minimalnu razinu. Važna novina koju je uveo novi Zakon je ovlast kojom postupke ocjene sporazuma i utvrđivanja zlorabe vladajućeg položaja Agencija pokreće i vodi isključivo po službenoj dužnosti (*ex officio*). To, međutim, ne isključuje mogućnost fizičkih ili pravnih osoba da Agenciji dostave inicijativu za pokretanje postupka. Svaki podnositelj inicijative za pokretanje postupka, iako nema status stranke u postupku, ima pravo:

- na podnošenje podnesaka kojima obrazlaže svoje navode,
- na usmenoj raspravi biti saslušan kao svjedok u postupku,
- na dostavu skraćene Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku (tzv. *Statement of objections*),
- na dostavu svojih primjedbi na tu Obavijest,
- na tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske ako njegova inicijativa bude zaključkom Agencije odbačena ili ako postupak pokrenut na njegovu inicijativu bude okončan na način da nije utvrđen zabranjeni sporazum ili zloraba vladajućeg položaja.

U ovom posljednjem slučaju, podnositelj inicijative ima i pravo uvida u spis Agencije. Također, uvodi se obvezna dostava Obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku strankama protiv kojih je pokrenut postupak kako bi im osiguralo odgovarajuće pravo na obranu. Na navedenu Obavijest stranke imaju mogućnost očitovati se pisanim putem, iznijeti svoje primjedbe o preliminarno utvrđenom činjeničnom stanju i predlagati dodatne dokaze, a nakon toga i da budu

saslušane na usmenoj raspravi. Tužbe protiv odluka Agencije imaju status žurnosti pri odlučivanju Upravnog suda Republike Hrvatske. Sve navedeno ima za cilj jačanje pravne sigurnosti stranaka u postupku i zaštiti njihovih prava.

KLJUČNA OBILJEŽJA RADA AZTN-a U 2010.

U 2010. godini Agencija je težište svog rada u dijelu koji se odnosi na tržišno natjecanje usmjerila na rješavanje predmeta vezanih uz narušavanje tržišnog natjecanja na hrvatskom tržištu, prije svega onih koji se odnose na zlouporabe vladajućeg položaja i sklapanja zabranjenih sporazuma, na ocjene koncentracija među poduzetnicima te na promicanje svijesti o tržišnom natjecanju. S druge strane, Agencija je provodila i nadzor nad dodjelom državnih potpora odnosno donosila odluke kojima se odobrava dodjela državnih potpora ali i još važnije, pružala stručnu pomoć i educirala davatelje potpora, na razini središnje države i osobito jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave o propisima i pravilima koja vrijede na području državnih potpora.

Na području provedbe Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja u 2010. godini treba istaknuti dvije odluke kojima je Agencija utvrdila postojanje zabranjenog sporazuma (kartela) o cijenama na području naklade dnevnih i tjednih tiskovina. Tako je utvrđeno da su gotovo svi nakladnici dnevnih tiskovina (njih 9, među kojima Jutarnji list, Novi List, Glas Slavonije, Večernji list, Glas Istre, itd.) sklopili zabranjeni sporazum o cijenama. U provedenom postupku utvrđeno je kako su nesporno cijene povećane za 1 kunu u istom trenutku, dogovorom u okviru njihove zajedničke interesne udruge. Isto tako, utvrđeno je i postojanje dogovora o istodobnom povećanju cijena između dva najveća nakladnika tjednih informativno-političkih tiskovina (EPH i NCL Grupa) te je donesena odluka o postojanju zabranjenog sporazuma (kartela). Također, Agencija je utvrdila postojanje zabranjenog sporazuma u trgovini IT opremom, kojim je M San Grupa izravno nametala minimalne tržišne cijene za određene proizvode poduzetniku Rivulus, i na taj način postupila suprotno Zakonu. Tijekom 2010. godine Agencija je vrlo uspješno djelovala i na tržištu distribucije i servisa motornih vozila te je utvrdila postojanje zabranjenih sporazuma prilikom prodaje vozila marke Hyundai i Kia. Rezultat njezinog djelovanja bila je izmjena velikog broja ugovora (preko 20) između uvoznika i distributera i servisera tih vozila u korist slabije strane (distributera i servisera) i potrošača odnosno kupaca tih vozila.

Agencija je vodila postupke i na nekoliko drugih, vrlo važnih tržišta kao što su iznajmljivanje vodova i plaćenih TV usluga, tržište *softwarea*, trgovine farmaceutskim proizvodima i prodaji električne energije i slično.

Na području koncentracija poduzetnika, provedene su ocjene 12 koncentracija koje su odobrene nakon pravne i ekonomske analize koja je utvrdila da te koncentracije nemaju negativne učinke na tržišno natjecanje na hrvatskom tržištu.

Učinkovitost tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, kao što je Agencija, mjeri se između ostalog i brojem odluka koje su potvrđene u drugostupanjskom postupku odnosno na Upravnom sudu Republike Hrvatske, kao i iznosom izrečenih novčanih kazni. U 2010. godini odluke Agencije Upravni sud RH potvrdio je u 83 posto slučajeva, pri čemu su u dva slučaja tužbe povučene odnosno odbačene, tako

da se stvarno sve odluke Agencije smatraju potvrđenima. Novčane kazne za povrede propisa o zaštiti tržišnog natjecanja koje su izrekli prekršajni sudovi (Agencija tek od 1. listopada 2010. ima zakonsku ovlast izricanja upravno-kaznenih mjera) u 2010. izrečene su u iznosu od 2,9 milijuna kuna što je za 35 posto više nego u 2009.

Važno je naglasiti kako je Ustavni sud Republike Hrvatske odbio prijedlog Tiska d.d. iz sustava Agrokor koji se traži ocjena ustavnosti odluka Agencije i Upravnog suda Republike Hrvatske u predmetu zlouporabe vladajućeg položaja.

Ipak, učinkovitost Agencije ne mjeri se isključivo brojem riješenih predmeta odnosno brojem odluka potvrđenih na sudu ili iznosom kazni izrečenih poduzetnicima. Misija Agencije u promicanju tržišnog gospodarstva obuhvaća i druge aktivnosti usmjerene na ekonomski razvoj, liberalizaciju i tržišno natjecanje, kojima se osigurava stvaranje jednakih tržišnih uvjeta za sve poduzetnike, kako domaće tako i strane, privatne ili one u državnom vlasništvu, bez obzira na njihovu veličinu, tržišnu snagu ili područje djelatnosti. Konkretno, radi se o mišljenjima koja Agencija daje na zakone i ostale propise koji imaju utjecaja na tržišno natjecanje, na sudjelovanje djelatnika Agencije u radnim skupinama za izradu zakona i provedbenih propisa, analize različitih tržišta i pokretanje inicijativa za smanjenje prepreka kojima se priječi ulazak na određena tržišta i time ograničava tržišno natjecanje.

Primjerice, jedna od takvih aktivnosti u 2010. bilo je mišljenje Agencije na Prijedlog Odluke Grada Zagreba o autotaksi prijevozu¹¹ koje je izravno utjecalo na liberalizaciju tržišta taxi usluga u Gradu Zagrebu i rezultiralo uvođenjem konkurenta na tržište te smanjivanjem cijena u korist potrošača. Agencija se, konkretno, još od 2004. zalaže za liberalizaciju toga tržišta u hrvatskim gradovima i prve je rezultate u tom smislu postigla u Rijeci, Splitu i Osijeku, a na koncu i u Zagrebu. Isto tako, temeljem inicijative Ureda pučkog pravobranitelja, nakon što ni Državni inspektorat, niti Ministarstvo uprave to nisu uspjeli riješiti, Agencija je okončala diskriminaciju koju je Istarski vodovod d.o.o. provodio u odnosu na korisnike svojih usluga.

Na području nadzora državnih potpora u 2010. godini najveći dio aktivnosti odnosio se na odobravanje programa potpora u pojedinim gospodarskim sektorima (drvena industrija, tekstilna industrija, mala brodogradnja i sl.), ali i na rješavanje problema pojedinih poduzetnika, osobito kada se radi o obavljanju usluga od općeg gospodarskog interesa. Značajan dio aktivnosti na ovom području i dalje je bio usmjeren na suradnju s davateljima potpora i osobito na njihovu edukaciju kako bi se pravila o dodjeli potpora u primjeni imala što bolji učinak i kako bi se davatelji pripremili za uvjete članstva u EU kada će nadzor potpora biti u nadležnosti Europske komisije.

Ključan doprinos Agencije u segmentu potpora, osobito s obzirom na proces pregovora o pristupanju, bio je davanje stručne pomoći odnosno ocjene o usklađenosti niza zakona i drugih propisa s pravilima o državnim potporama – Zakona o poticanju ulaganja, Zakona o slobodnim zonama, Zakona o HRT-u itd., te donošenje ažuriranog nacionalnog programa za sektor čelika te pojedinačnih poslovnih programa kompanija iz toga sektora. Agencija je, također, još od 2006. angažirana u izradi i usvajanju planova restrukturiranja pet hrvatskih brodogradilišta, u cilju njihove tržišne održivosti bez državnih potpora. Rezultati takvog angažmana Agencije ogledaju se u sve manjoj razini potpora u odnosu na prijašnja razdoblja i postupnom dovođenju udjela potpora u BDP-u na razinu koju imaju članice EU.

¹¹ Mišljenje Agencije, klasa: 031-02/2010-01/121 od 21. listopada 2010., na Prijedlog Odluke o autotaksi prijevozu dostavljeno Gradskoj skupštini Grada Zagreba.

Tablica 2. Broj riješenih predmeta u Agenciji u 2010. godini

Kvalifikacija predmeta	Broj riješenih predmeta u 2010. godini		
	Tržišno natjecanje	Državne potpore	Ukupno
I. UPRAVNI PREDMETI	50	23	73
II. MIŠLJENJA	14	12	26
III. NEUPRAVNI PREDMETI	186	38	224
SVEUKUPNO	250	73	323

Izvor: AZTN

Detaljniji opis svog rada i aktivnosti, kako na području zaštite tržišnog natjecanja, tako i na području državnih potpora, Agencija će pripremiti u okviru Godišnjeg izvješća o radu za 2010. godinu koji priprema sukladno obvezama iz Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i Godišnjem izvješću o državnim potporama sukladno Zakonu o državnim potporama, a koji će biti dostavljeni Hrvatskom saboru na usvajanje.

ANTIKORUPCIJSKI UČINCI KOJI SE OSTVARUJU KROZ RAD AGENCIJE

1. Javnost rada i komunikacija

Temeljni pokazatelj transparentnosti rada Agencije su godišnje izvješće o radu i izvješće o državnim potporama koje redovito dostavlja i brani u Hrvatskom saboru.

Do listopada 2010. sva rješenja Agencije, kao i odluke Upravnog suda RH po tužbama protiv odluka Agencije u cijelosti su se objavljivale u „Narodnim novinama“. Stupanjem na snagu novog ZZTN-a, u „Narodnim novinama“ objavljivat će se samo izreke rješenja Agencije, dok se puni tekst agencijskih

odluka, odluka Upravnog suda RH te ostali akti Agencije objavljuju na agencijskoj Internet stranici www.aztn.hr. Važno je napomenuti da se podaci koji se smatraju poslovnom tajnom ne objavljuju.

U cilju jačanja transparentnosti u području ocjene koncentracija Agencija na svojoj Internet stranici odmah po izdavanju potvrde o potpunosti prijave koncentracije objavljuje Javni poziv za dostavljanje primjedaba i mišljenja o mogućim učincima predmetne koncentracije poduzetnika na tržišno natjecanje. Javni poziv odnosi se na sve zainteresirane, prvenstveno konkurente sudionika koncentracije, udruge poduzetnika i potrošača, ali i državna tijela i institucije i sve druge pravne i fizičke osobe na čije bi interese provedba koncentracije mogla utjecati. Primjedbe, stavovi i mišljenja dostavljaju se Agenciji u pisanom obliku u roku koji ne može biti kraći od 8 niti dulji od 15 dana od dana objave poziva.

Najvažnije odluke sa sjednica Vijeća objavljuju se na Internet stranici te se u obliku priopćenja za javnost šalju medijima. Tako je u 2010., između ostalih vijesti, objavljeno i 27 priopćenja za javnost. Istodobno, na Internet stranicama Agencije u obliku vijesti objavljuju se sve relevantne informacije vezane za rad Agencije te njezine domaće i međunarodne aktivnosti.

Takav proaktivni pristup Agencije komunikaciji s javnošću, rezultirao je povećanjem praćenja aktivnosti Agencije u medijima. Tijekom 2010. godine bilo je ukupno 1610 medijskih objava vezanih uz područje tržišnog natjecanja i državnih potpora ili, pak, objava koje su se odnosile na rad samog AZTN-a.

Internet stranice Agencije su jedan od važnih komunikacijskih kanala putem kojih Agencija širi znanje o pravu i politici tržišnog natjecanja. Do danas je na Internet stranici Agencije prevedeno i objavljeno ukupno 65 dokumenata - 45 prijevoda pravne stečevine EU iz područja tržišnog natjecanja i 20 prijevoda iz područja državnih potpora (uredbi, smjernica, priopćenja i sl.).

Iako za to ne postoji zakonska obveza, Agencija za dvogodišnje razdoblje donosi i Program rada kojim su u utvrđeni misija, vizija i ciljevi, te prioritete u radu.

2. Provedba Zakona o pravu na pristup informacijama

Sukladno odredbi Zakona o pravu na pristup informacijama ("Narodne novine", broj 152/03 i 144/10) Agencija je na Internet stranici objavila Odluku o ustroju kataloga informacija Agencije, Katalog informacija Agencije, Obrazac zahtjeva, Pregled sklopljenih ugovora o javnoj nabavi i njihovog izvršenja, te ime i kontakt adresu službenika za informiranje. Također, Agencija je uredno i na vrijeme nadležnom ministarstvu dostavljala Izvješća o provedbi zakona za prethodnu godinu.

3. Informiranje i edukacija poslovne zajednice

U okviru projekta IPA 2007 "Provođenje hrvatskih politika tržišnog natjecanja i državnih potpora", Agencija je u suradnji sa stručnjacima projekta održala i niz seminara za dionike izvan Agencije. Održana su tri seminara za poslovnu zajednicu (dva u Zagrebu i Bjelovaru) te seminari za studente na ekonomskim i pravnim fakultetima u Zagrebu, Splitu, Puli i Rijeci, a nastavak je uslijedio tijekom 2011.

kroz predavanja za poslovnu zajednicu u županijskim središtima, kao i za studente Osječkog sveučilišta.

U sklopu istoga projekta, u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom, Agencija je provela prvo istraživanje o informiranosti poduzetnika i drugih ciljnih skupina o zaštiti tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj. Istraživanje, koje je Agencija Puls provela od ožujka do lipnja 2010. na 333 poslovna subjekta te 1600 ispitanika – predstavnika građanstva, lokalne uprave te studentske populacije, za cilj je imalo utvrditi upoznatost ispitanika s područjima djelovanja Agencije, njihovo iskustvo u kontaktu s Agencijom prilikom prijava nepravilnosti koje vladaju na tržištima na kojima djeluju, stavove o dodjeli državnih potpora te razinu informiranosti o novom Zakonu koji je stupio na snagu 1. listopada 2010.. Jedan od zaključaka istraživanja bio da poslovni sektor prepoznaje nepravilnosti u funkcioniranju tržišta, no i da je i dalje mali broj onih koji se odluče aktivno djelovati po tom pitanju. Istraživanje je pokazalo važnost podizanja razine svijesti i znanja o efikasnom tržišnom natjecanju te o državnim potporama među svim ciljnim skupinama te potrebu za dodatnim educiranjem o odredbama novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

4. Korištenje sredstava EU projekata u AZTN-u

Agencija je od 2003. aktivni korisnik sredstava EU fondova i dosada je iz njih povukla oko sedam milijuna eura, odnosno oko 51 milijun kuna. Od toga je do sada iz EU projekata iskorišteno ukupno 4,5 milijuna eura sredstava koja su bila realizirana kroz razne vrste ugovora – twinning projekti, nabavu informatičke opreme i literature. Trenutno su u provedbi IPA projekti u vrijednosti oko dva milijuna eura koji su započeli s provedbom u 2010. -IPA 2007 "Provođenje hrvatskih politika tržišnog natjecanja i državnih potpora" i IPA 2008 "Podrška procesu privatizacije i restrukturiranja hrvatske brodograđevne industrije".

U okviru programa IPA 2007 provode se dvogodišnji projekti usmjereni na poboljšanje uvjeta tržišnog natjecanja i politike državnih potpora u Republici Hrvatskoj. Projekt tehničke pomoći trebao bi značajno pridonijeti stvaranju svijesti o prednostima koje građanima donosi tržišno natjecanje, poštivanju propisa o zaštiti tržišnog natjecanja i ukupnom jačanju kulture tržišnog natjecanja. Cilj je informirati studente, lokalne vlasti i poslovnu zajednicu o prednostima koje učinkovito tržišno natjecanje donosi potrošačima i poreznim obveznicima. U okviru toga projekta Agencija, na tragu dugogodišnjeg pozitivnog iskustva, održava seminare o zaštiti tržišnog natjecanja i državnim potporama u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom i drugim institucijama, uključujući hrvatske pravne i ekonomske fakultete.

Drugi je projekt usmjeren na jačanje kapaciteta Agencije, sektorskih regulatora i sudstva u provedbi pravila o tržišnom natjecanju i državnim potporama u razdoblju neposredno prije i nakon pristupanja Republike Hrvatske u članstvo EU, i to provedbom tzv. twinning ugovora s nadležnim tijelima država članica.

U jednom dijelu *twinning* će pripremiti Agenciju za rad u Mreži tijela za zaštitu tržišnog natjecanja (ECN), pri čemu će Agencija surađivati s talijanskim tijelom za tržišno natjecanje kao twinning partnerom. U dijelu koji se odnosi na državne potpore, pomoć mjerodavnih institucija Velike Britanije kao twinning partnera usmjerena je na povećanje učinkovitosti, ažurnosti i transparentnosti

donošenja odluka Agencije i unapređenje definiranja državnih potpora kod davatelja. Temeljni ciljevi su:

- analiza i ocjena hrvatskih propisa i njihova usklađenost sa zakonodavstvom RH i Europske unije na području državnih potpora;
- jačanje administrativnih kapaciteta Agencije u kontroli državnih potpora;
- jačanje saznanja o državnim potporama kod davatelja i poduzetnika.

U okviru IPA projekta 2008. provodi se kratkoročni projekt koji Agenciji pruža pomoć u ocjeni planova restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta.

5. Usporedba AZTN-a s tijelima za tržišno natjecanje u svijetu

Prema podacima Global Competition Reviewa, (GCR) usporedba nekih obilježja rada Agencije s istim tijelima u 39 zemalja svijeta, uključujući i Europsku komisiju, pokazuje kako AZTN ima jedan od najmanjih proračuna na svijetu –2,3 milijuna eura. Od toga se 71 posto proračuna, odnosno 1,7 milijuna eura troši na isplatu plaća zaposlenicima. Iz tog razloga Agenciji preostaje vrlo malo sredstava za provođenje aktivnosti koje su usmjerene na širenje svijesti o potrebi zaštite učinkovite konkurencije te poboljšanje informiranosti o njezinim nadležnostima i djelokrugu rada. Nedostatak sredstava utječe i na nemogućnost Agencije da poput ostalih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja u državama članica EU za određena sektorska istraživanja koristi i neovisne institucije koje se time bave.

Iako financijska ograničenja i postojeća ekonomska kriza dodatno otežavaju nova zapošljavanja djelatnika u Agenciji, usporedne statistike pokazuju kako AZTN i pored ograničenih kadrovskih kapaciteta, uspijeva držati visoki tempo efikasnosti u rješavanju predmeta. Međutim, Agencija se upravo zbog financijskih ograničenja istodobno susreće i s visokom fluktuacijom stručnih kadrova koji, nakon što u AZTN-u steknu vrlo vrijedna specifična znanja, u pravilu odlaze u privatni sektor koji ima veću financijsku moć privlačenja i zadržavanja stručnjaka. Primjerice, tijekom 2010. iz Agencije je otišlo 11 posto zaposlenih, što je po frekvenciji fluktuacije svrstava na sredinu ljestvice 39 promatranih zemalja prema GCR-u. Osim što to za Agenciju predstavlja gubitak, to postaje i jedan od glavnih razloga zbog kojeg AZTN ima stalnu potrebu dodatnog jačanja ljudskih resursa.

ZAKLJUČAK

Iako nema propisanih specifičnih elementa strategije suzbijanja korupcije, za korupciju u aktivnostima koje provodi Agencija i njezini zaposlenici postoji samo nulta stopa tolerancije. U Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja ugrađeni su zaštitni mehanizmi koji, uz obrazovanje i motiviranost zaposlenika Agencije, stvaraju realne uvjete isključivanja bilo kakvih djelovanja koja bi se povezivala s koruptivnim ponašanjem. Tako su, primjerice, uvjeti za imenovanje članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja propisani člankom 28. Zakona, kojim se izričito propisuje da predsjednik i članovi Vijeća ne mogu biti državni dužnosnici, osobe koje obavljaju dužnost u tijelima političke stranke niti članovi uprava, nadzornih odbora te upravnih vijeća poduzetnika, ili biti članovi bilo kojih drugih oblika interesnih udruženja, koji bi mogli dovesti do sukoba interesa. Predsjednik i članovi Vijeća mogu samo pisati i objavljivati stručne ili znanstvene radove i sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova ili projekata, te su obvezni ponašati se tako da ne umanjuju ugled Agencije, te da ne dovode u pitanje samostalnost i neovisnost Agencije pri donošenju odluka. Ovo posljednje navedeno odnosi se i na sve zaposlenike Agencije u svakodnevnom radu i odnosu sa stankama. Nadalje, kolektivni način odlučivanja te odvojenost priprema odluka od njihovog konačnog donošenja od strane Vijeća dodatan su sigurnosni mehanizam sprječavanja bilo kakvih koruptivnih djelovanja.

Osim toga, zaštita tržišnog natjecanja u širem smislu bi se mogla tumačiti kao jedan od oblika antikorupcijske aktivnosti, usmjerene na zaštitu ustavnog načela slobode poduzetništva i jednakosti na tržištu. Stoga je i cjelokupno djelovanje Agencije u prethodnih 15 godina predstavljalo određeni oblik prevencije i suzbijanja nedozvoljenih aktivnosti na tržištu, a time i u društvu.

Otvorenost rada Agencije prema svim adresatima propisa o zaštiti tržišnog natjecanja i državnih potpora kao i prema široj javnosti putem objave u cijelosti svih njenih odluka i odluka Upravnog suda RH koji kontrolira zakonitost tih odluka također onemogućuju koruptivna djelovanja.

Mjeru uspješnosti i profesionalnosti hrvatske Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, unatoč percepciji dijela šire javnosti, pokazuju rezultatske statistike, a osobito statistike sudskoga nadzora nad odukama Agencije, kao i javne pohvale koje dobiva od mjerodavnih tijela iz inozemstva, posebno iz Europske komisije.

U Zagrebu, 6. lipnja 2011.

PRILOZI:

1. Popis propisa temeljem kojih Agencija provodi zaštitu tržišnog natjecanja
2. Novi ustroj AZTN-a (Organigram)
3. Usporedba AZTN-a s tijelima u drugim državama
4. Rješenja i mišljenja AZTN-a

1. PROPISI TEMELJEM KOJIH AGENCIJA PROVODI ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

Propisi o zaštiti tržišnog natjecanja u užem smislu

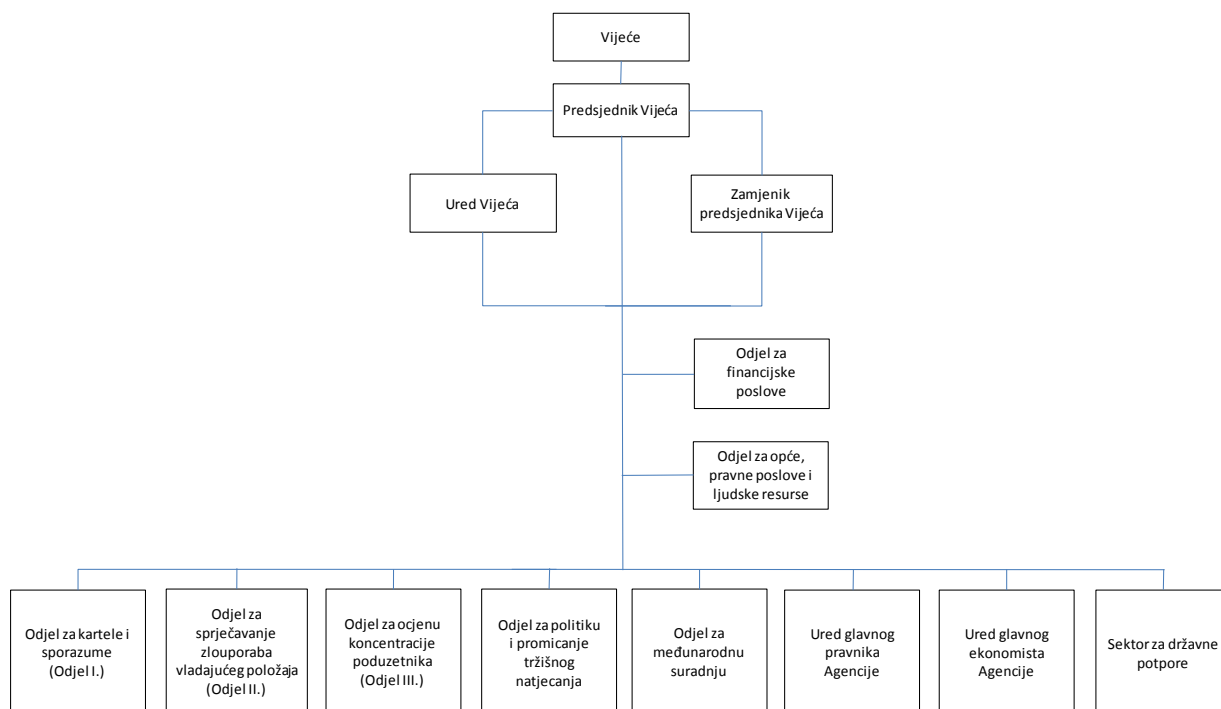
1. Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja (NN 122/03) – primjena za postupke pokrenute prije 1. listopada 2010. godine
2. Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja (NN 79/09)
3. Uredba o kriterijima za izricanje upravno-kaznene mjere (NN 129/10)
4. Uredba o kriterijima za oslobođenje ili umanjenje upravno-kaznene mjere (NN 129/10)
5. Uredba o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta (NN 9/11)
6. Uredba o načinu prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija poduzetnika (NN 38/11)
7. Uredba o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika (NN 37/11)
8. Uredba o sporazumima male vrijednosti (NN 9/11)
9. Uredba o skupnom izuzeću sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila (NN 37/11)
10. Uredba o skupnom izuzeću sporazuma između poduzetnika koji djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (NN 158/04)
11. Uredba o skupnom izuzeću sporazuma o prijenosu tehnologije (NN 9/11)
12. Uredba o skupnom izuzeću sporazuma o osiguranju (NN 54/05)

Propisi o državnim potporama

1. Zakon o državnim potporama (NN 140/05)
2. Uredba o državnim potporama (NN, broj 50/06)
3. Pravilnik o obliku i sadržaju, te načinu prikupljanja podataka i vođenja evidencije državnih potpora (NN 2/10)
4. Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranja (NN 20/07)
5. Odluka o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti (NN 45/07)
6. Odluka o objavljivanju pravila o potporama za istraživanje i razvoj i inovacije (NN 84/07)
7. Odluka o objavljivanju pravila o potporama za zaštitu okoliša (NN 98/2007)
8. Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstva (NN 13/08)
9. Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku naknade za javne usluge (NN 39/08)

10. Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za male i srednje poduzetnike (NN 39/08)
11. Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori za osiguranje kratkoročnih izvoznih kredita (NN 39/08)
12. Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori kinematografskoj i ostaloj audiovizualnoj djelatnosti (NN 46/08)
13. Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori u poštanskim uslugama (NN 46/08)
14. Odluka o karti regionalnih potpora (NN 52/08)
15. Odluka o objavljivanju pravila o potporama u obliku financijskih transfera javnim poduzetnicima (NN 58/08)
16. Odluka o objavljivanju pravila o regionalnim potporama (NN 58/08)
17. Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge (NN 68/08)
18. Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za zapošljavanje (NN 58/08)
19. Odluka o objavljivanju pravila o potporama za usavršavanje (NN 58/08)
20. Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za poticanje ulaganja rizičnog kapitala u male i srednje poduzetnike (NN 91/08)
21. Odluka o objavljivanju pravila o udjelu potpora kod prodaje zemljišta i zgrada od strane tijela javne vlasti (NN 106/08)
22. Odluka o objavljivanju pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope (NN 114/08)
23. Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori sektoru čelika (NN 134/08)
24. Odluka o objavljivanju pravila o potpori u prometu (NN 141/08)
25. Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za naknadu troškova uslijed liberalizacije tržišta električne energije (NN 150/08)
26. Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za zaštitu okoliša (NN 154/08)
27. Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama sektoru brodogradnje (NN 154/08)
28. Odluka o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora (NN 37/09)
29. Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstva (NN 39/09)
30. Odluka o objavljivanju pravila privremenog okvira za mjere državnih potpora kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi (NN 56/09)
31. Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge (NN 31/10)
32. Odluka o izmjeni i dopunama Odluke o objavljivanju pravila o potpori u prometu (NN 31/10)

2. NOVI USTROJ AZTN-a (ORGANIGRAM)

3. USPOREDBA AZTN-a S TIJELIMA U DRUGIM DRŽAVAMA

Tablica 3. Proračuni

Upravno tijelo	Proračun (milijuni €)
Češka	Nije dostupno
SAD (DoJ)	127,4
Europska komisija	89,4
SAD (FTC)	84,9
Japan	71,1
Italija	52,6
Južna Koreja	52,6
Australija	41,7
Rusija	39,4
Kanada	28,6
Grčka	25,9
Velika Britanija (CC)	23,9
Njemačka	22
Velika Britanija (OFT)	22
Francuska	19,4
Nizozemska	16,3
Južnoafrička Republika	13,6
Švedska	13,5
Španjolska	13,4
Poljska	11,8
Meksiko	10,9
Norveška	10,5
Portugal	9,1
Švicarska	8,4
Danska	8,1
Mađarska	7,7
Brazil (CADE)	6,9
Brazil (SDE)	6,6
Finska	5,7
Irska	4,7
Novi Zeland	4,7
Izrael	4,6
Belgija	4,5
Čile	4,3
Austrija	2,4
Slovačka	2,4
Hrvatska	2,3
Litva	1,2
Brazil (SEAE)	0,036

Izvor: Global Competition Review i AZTN

Tablica 4. Udio proračuna potrošen na plaće

Upravno tijelo	Proračun potrošen na plaće (milijuni €)	% proračuna potrošenog na plaće
Brazil (SDE)	n/a	n/a
Brazil (SEAE)	n/a	n/a
Češka	2	n/a
Europska komisija	76,7	86
Belgija	4,1	85
Nizozemska	13,8	85
Japan	60,4	84
Čile	3,4	79
Meksiko	8,5	78
Njemačka	17	77
Irska	3,6	77
Italija	39	74
Portugal	6,6	73
Španjolska	9,8	73
Danska	5,9	72
Francuska	14	72
Austrija	1,7	71
Hrvatska	1,7	71
Slovačka	1,7	70
Švicarska	5,9	70
Finska	3,9	69
SAD (FTC)	58,2	69
Švedska	9,2	68
Izrael	3,1	67
Litva	0,8	67
Norveška	6,8	65
SAD (DoJ)	81	64
Brazil (CADE)	4,4	63
Kanada	17,9	63
Rusija	25	63
Australija	24,2	58
Velika Britanija (CC)	13,3	56
Južnoafrička Republika	7,5	55
Poljska	6,3	54
Velika Britanija (OFT)	11,6	53
Mađarska	3,9	51
Novi Zeland	2,1	45
Južna Koreja	20,1	38
Grčka	3,8	15

Izvor: Global Competition Review i AZTN

4. RJEŠENJA I MIŠLJENJA AZTN-a

1. Prethodno obvezujuće mišljenje na Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o biogorivima za prijevoz
2. Prethodno obvezujuće mišljenje na Nacrt prijedloga Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji
3. Rješenje o utvrđivanju sklapanja zabranjenih sporazuma poduzetnika Hyundai auto Zagreb d.o.o.
4. Rješenje o sklapanju zabranjenog kartelnog sporazuma poduzetnika Europapress Holding d.o.o. i NCL Media Grupa d.o.o.
5. Mišljenje AZTN-a na Prijedlog Odluke o autotaksi prijevozu s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja